

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Lí do chọn đề tài:

Trong trường Tiểu học, song song với việc học tập các môn học khoa học tự nhiên và xã hội thì môn Mỹ thuật là một môn học không kém phần quan trọng. Môn Mỹ thuật rèn luyện cho các em có tâm hồn thẩm mỹ về bản chất con người. Quy luật cái đẹp luôn gắn liền với giác quan thẩm mỹ. Thông qua đó, các em biểu hiện thái độ đánh giá, nhận xét các hiện thực trong xã hội góp phần làm phong phú hiện thực cuộc sống, trao đổi và phát huy nghệ thuật mỹ thuật một cách khoa học. Học Mỹ thuật là mang lại cho các em niềm vui, phát triển khả năng nhận thức thẩm mỹ về hiện thực khách quan trong tự nhiên, trong xã hội biến cái đẹp ấy thành cái đẹp chủ quan qua sự thể hiện nhận thức thẩm mỹ của mình. Môn học Mỹ thuật là cầu nối để học sinh nhận thức thẩm mỹ hiện thực và thể hiện nhận thức thẩm mỹ của mình, làm cho các em say mê hứng thú đón nhận cái đẹp từ bên ngoài lẫn bên trong.

Môn mỹ thuật là một môn học thuộc lĩnh vực nghệ thuật thị giác, có vai trò chủ yếu trong việc bồi dưỡng, giáo dục thẩm mỹ, góp phần đáp ứng mục tiêu giáo dục toàn diện cho học sinh.

Trong những năm học vừa qua, tôi được phân công giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường Tiểu học Phú Đông – Ba Vì – Hà Nội, tôi nhận thấy hầu hết các em đều thích học môn Mỹ thuật. Bên cạnh đó còn một số học sinh nhút nhát, rụt rè chưa mạnh dạn thể hiện bài vẽ của mình, một số em không thích học Mỹ thuật do vẽ chưa được đẹp, một số học sinh tỏ thái độ thờ ơ với môn học vì cho đây là môn phụ không có hứng thú học..... Tất cả những vấn đề trên rất đáng lo ngại, ảnh hưởng lớn đến việc học Mỹ thuật của học sinh.

Xuất phát từ thực tế này và với mong muốn nâng cao chất lượng học tập môn Mỹ thuật cho học sinh, tôi mạnh dạn đưa ra **“Một số biện pháp nâng cao hứng thú học tập môn Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực của học sinh trường Tiểu học”** Biện pháp này giúp các em có thêm sự tự tin, say mê hứng thú và sự quyết tâm học tập hơn, để các em xem việc học Mỹ thuật là một nhu cầu chứ không phải là nhiệm vụ bắt buộc. Thực hiện được điều này, thì chất lượng học tập môn Mỹ thuật ngày càng cao hơn.

2, Mục tiêu của đề tài:

- Hiểu rõ về Dạy học theo chủ đề và phát triển năng lực, vận dụng phương pháp dạy học và các quy trình Mỹ thuật mới
- Nắm được cấu trúc, đặc điểm và nội dung dạy -học Mỹ thuật theo chủ đề và định hướng phát triển năng lực cho học sinh tiểu học.
- Có kĩ năng xây dựng kế hoạch dạy học theo chủ đề, phát triển các kĩ năng tổ chức hoạt động dạy học phù hợp với thực tế.

3, Đối tượng nghiên cứu:

Biện pháp nâng cao hứng thú học tập môn Mĩ thuật theo định hướng phát triển năng lực của học sinh trường Tiểu học

4. Phương pháp nghiên cứu: Đề tài nghiên cứu này tôi tiến hành sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau đây:

4.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lí luận : Nghiên cứu, tổng hợp, hệ thống hóa và khái quát hóa các tài liệu về PPDH theo định hướng PTNL người học.

4.2 . Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn :

4.2.1 Phương pháp quan sát :

Tiến hành quan sát: dự giờ, chủ động quan sát việc sử dụng PPDH theo định hướng PTNL người học bộ môn MT tại trường Tiểu học Phú Đông.

4.2.2 Phương pháp điều tra : Tiến hành khảo sát thực trạng bằng hệ thống câu hỏi để thăm dò ý kiến của cán bộ quản lí, GV và HS về thực trạng sử dụng PPDH theo định hướng PTNL người học bộ môn MT tại trường Tiểu học Phú Đông, Ba Vì, Hà Nội.

4.2.3 Phương pháp đàm thoại : Đàm thoại, trao đổi cùng với GV và HS nhằm tìm hiểu thực trạng sử dụng PPDH theo định hướng PTNL người học bộ môn MT tại trường Tiểu học Phú Đông, Ba Vì, Hà Nội.

4.3. Nhóm phương pháp nghiên cứu hỗ trợ : Thực nghiệm các biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng theo định hướng PTNL người học bộ môn MT tại trường Tiểu học Phú Đông, Ba Vì, Hà Nội

5. Phạm vi, thời gian nghiên cứu:

Tôi tiến hành nghiên cứu và sắp dụng biện pháp nâng cao hứng thú học tập môn Mĩ thuật theo định hướng phát triển năng lực của học sinh trường Tiểu học tại trường TH Phú Đông trong năm học 2022-2023, 2023-2024.

- Thời gian nghiên cứu:

Đề tài được nghiên cứu và thực hiện trong suốt thời gian 2 năm học từ tháng 9 năm 2022 đến tháng 4 năm 2024.

NỘI DUNG

1. Cơ sở lý luận:

Việc đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục đặt ra trong bối cảnh nội dung giáo dục theo định hướng trang bị kiến thức sang định hướng phát triển năng lực, hướng đến đáp ứng được khả năng thích ứng của mỗi cá nhân trong đời sống hiện thực, cũng như đủ tâm thế bước vào cuộc sống trong tương lai. Đây được xem là bước chuyển cần thiết trong giáo dục nhằm đáp ứng được sự vận động của đời sống kinh tế, xã hội có những thay đổi cả lượng và chất. Quá trình này có tính bước ngoặt bởi nó hướng đến yếu tố “căn bản và toàn diện” chứ không chỉ đơn thuần là sự thay đổi về nội dung hay phương pháp một cách thuần túy. Điều này tác động đến cả hệ thống, từ cơ sở vật chất cho đến đội ngũ giáo viên thực thi nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, đáp ứng được xu thế biến đổi chung của toàn xã hội, cũng như quá trình hội nhập sâu rộng như hiện nay.

Qua khảo sát thực tế việc dạy học mỹ thuật theo các phương pháp đã áp dụng tại cơ sở giáo dục nhà trường cho thấy mỗi cách thức dạy Mỹ thuật dù được các chuyên gia nghiên cứu cân trọng đến mấy cũng có những mặt tích cực và hạn chế. Trong các phương pháp dạy học Mỹ thuật đã triển khai hiện nay đều sử dụng những phương pháp chuyên ngành (vẽ theo mẫu, vẽ trang trí, vẽ tranh, thưởng thức mỹ thuật, tạo dáng - nặn) và các phương pháp bổ trợ khác (phương pháp thảo luận nhóm; phương pháp quan sát; phương pháp trực quan; phương pháp đàm thoại gợi mở; phương pháp luyện tập thực hành). Các phương pháp này đều xoay quanh việc truyền đạt ngôn ngữ của nghệ thuật thị giác như hình, khối, màu sắc, bố cục, trang trí,... Tuy nhiên, việc vận dụng trong từng bài học theo những cách khác nhau nên đem lại kết quả khác nhau. Theo đó, không có một cách thức dạy học Mỹ thuật nào mang tính tối ưu về mọi mặt. Dạy Mỹ thuật theo chương trình hiện hành nặng về kiến thức và mục tiêu đề ra không phù hợp với lĩnh vực giáo dục nghệ thuật, nhưng phù hợp với việc dạy ở diện rộng, với nhiều thành phần học sinh và lớp học có số lượng quá đông như hiện nay. Dạy Mỹ thuật theo phương pháp Đan Mạch thì đa dạng về hình thức, nội dung phong phú, tạo được sự hứng khởi của người học, khuyến khích sự sáng tạo và chấp nhận những hình thức biểu Mỹ thuật này cũng có những hạn chế nhất định về việc tổ chức trong thực tế, bài học diễn ra trong nhiều tuần, cũng như sự chuẩn bị cho mỗi bài học là cả một mối bận tâm đối với nhiều trường trong cả nước. Cách dạy này cũng không thể tổ chức trong một lớp học có số lượng học sinh 50 - 60 em như ở một số trường tiểu học tại thành phố lớn.

Như vậy, dạy học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực cần được xem là một quá trình giáo dục được kiểm soát chặt chẽ, hình thức học tập đa dạng, phong phú, học sinh phải tự làm ra sản phẩm, cũng như có ý thức hợp tác để thực hiện các bài thực hành theo nhóm. Nội dung chương trình cần đi thẳng vào đổi

tượng của môn học là cảm xúc và các nhóm bài thực hành đều xoay quanh mục tiêu này theo nhiều hình thức thực hành khác nhau như: vẽ, xé - dán, đắp nổi, tạo khối, trình diễn, sắp đặt, thậm chí là kết hợp của nhiều dạng thức thực hành khác nhau. Việc kết hợp đa dạng các phương pháp dạy học Mỹ thuật là điều phù hợp bởi mục đích của giáo dục chính là tạo nên năng lực của học sinh, thông qua từng môn học, ở môn học này là năng lực mỹ thuật, biểu hiện của năng lực thẩm mỹ trong lĩnh vực mỹ thuật. Do đó, mục tiêu hướng đến của dạy học mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực cần hướng đến phải được thể hiện ở một số phương diện sau:

Học sinh được trải nghiệm và trình bày hiểu biết của mình thông qua tác phẩm, sản phẩm mỹ thuật.

Học sinh chủ động tạo ra những sản phẩm mỹ thuật, cũng như hình thành thái độ hợp tác và chia sẻ kinh nghiệm với các thành viên trong nhóm.

Học sinh biết cách biểu đạt ý kiến, ấn tượng và cảm giác của các bản thân trước một sản phẩm mỹ thuật, một tác phẩm mỹ thuật.

Học sinh hiểu, phân tích và diễn giải các yếu tố cấu thành của mỹ thuật theo các mức độ khác nhau.

Chính những kỹ năng này là điều cần và đủ để hình thành năng lực mỹ thuật cho học sinh, thể hiện ở các kỹ năng và hiểu biết sau:

Nhận biết cái đẹp. Học sinh nhận biết được cái đẹp/cái xấu trong tự nhiên, đời sống xã hội và nghệ thuật; có cảm xúc và biết bày tỏ cảm xúc trước cái đẹp và cái chưa đẹp trong cuộc sống xung quanh.

Phân tích, đánh giá cái đẹp. Học sinh mô tả được cái đẹp, biết so sánh, nhận xét về biểu hiện bên ngoài của cái đẹp, cái chưa đẹp với mức độ đơn giản.

Tạo ra cái đẹp. Học sinh biết mô phỏng, tái hiện được vẻ đẹp quen thuộc bằng hình thức, công cụ, phương tiện, ngôn ngữ biểu đạt,... phù hợp, ở mức độ đơn giản; có ý tưởng sử dụng kết quả học tập/sáng tạo thẩm mỹ để làm tăng thêm vẻ đẹp cho cuộc sống hàng ngày của bản thân.

Như vậy, từ lý luận đến thực tiễn của việc đổi mới việc dạy học Mỹ thuật trong nhà trường hiện nay, nhằm đáp ứng được yêu cầu đổi mới căn bản và toàn diện của Chương trình giáo dục phổ thông, áp dụng chính thức tại cơ sở giáo dục từ năm học 2020 - 2021, sẽ tập trung vào một số nội dung chính là:

- Hình thức tổ chức.

- Sự kết hợp đa dạng các phương pháp dạy học như phương pháp dạy mỹ thuật cần hướng học sinh đa dạng trong cách giải quyết vấn đề; phương pháp dạy học Mỹ thuật theo tình huống; phương pháp dạy học định hướng hoạt động; phương pháp dạy học phát huy tính tích cực của học sinh.

Do đó, để việc dạy học Mỹ thuật theo hướng tiếp cận phát triển năng lực đạt hiệu quả rất cần sự vào cuộc đồng bộ của các cấp, các ngành giáo dục, từ việc

biên soạn sách giáo khoa, đào tạo giáo viên, tập huấn giáo viên, hỗ trợ kỹ thuật định kỳ còn phụ thuộc rất nhiều vào ý thức của giáo viên mỹ thuật, đó là cần chủ động hơn trong giờ dạy của mình, tăng cường tính tương tác giữa giáo viên và học sinh, phát triển khả năng sáng tạo của học sinh

2. Cơ sở thực tiễn:

Dạy học Mỹ thuật ở trường Tiểu học, lấy giáo dục thẩm mỹ cho học HS làm mục đích chính, tạo điều kiện cho HS tiếp xúc và làm quen với thị giác, không phải là dạy kỹ thuật để HS làm được cái này hay cái kia một cách chính xác như khuôn mẫu, không phải là dạy HS bắt chước giống thầy, mà trước tiên phải là GD thẩm mỹ cho trẻ, cung cấp cho các em những hiểu biết về cái đẹp của cuộc sống, trên cơ sở đó dạy cho trẻ những cách làm sáng tạo, tạo ra cái đẹp bằng khả năng và sự hứng thú bởi chính mình. Dạy học Mỹ thuật giúp cho tình cảm, tâm hồn của trẻ thêm đẹp, thêm phong phú và tinh tế, góp phần hoàn thiện nhân cách cho các em. Đây chính là cơ sở vững chắc để vun đắp cho tài năng sáng tạo của trẻ được vươn lên

3. Khảo sát thực trạng ban đầu

3.1 Đặc điểm chung

- Trường Tiểu học Phú Đông là trường hạng II thuộc khu vực nông thôn của huyện Ba Vì. Cơ sở vật chất nhà trường xuống cấp nặng, các phòng chức năng thiếu, còn tạm bợ. Đời sống nhân dân còn nhiều khó khăn trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, xã hội, văn hoá, giáo dục.

- Tổng số cán bộ giáo viên, nhân viên là: 32 trong đó cán bộ quản lý: 2, giáo viên: 24, nhân viên và kế toán: 6

- Tổng số học sinh 532 em với 16 lớp.

3.2 Thuận lợi:

- Bản thân là giáo viên được đào tạo hệ chính quy sư phạm mỹ thuật và hệ chuyên tu chính quy Đại học Sư phạm Mỹ thuật và qua nhiều lớp bồi dưỡng chuyên môn của ngành.

- Ngoài các tiết dạy mẫu, các tiết thao giảng và được sự góp ý của chuyên môn, của tổ khối ở trường, tôi còn được tham gia dự các chuyên đề của cụm chuyên môn để chia sẻ kĩ thuật và kinh nghiệm dạy học theo phương pháp mới.

- Hiện nay đối với môn mỹ thuật được ngành trang bị đầy đủ, sách giáo khoa, sách hướng dẫn giảng dạy cụ thể, trang bị tranh ảnh cùng đồ dùng môn Mỹ thuật rất phong phú.

- Được sự quan tâm của Ban giám hiệu nhà trường tạo điều kiện cho hoạt động giảng dạy và tổ chức học sinh dự thi vẽ tranh cấp trường, cấp huyện, cấp tỉnh,...

- Môn Mỹ thuật hiện nay có chương trình của từng chủ đề rõ ràng, có hướng dẫn chuẩn kiến thức, kỹ năng của từng bài học.

- Đa số học sinh rất yêu thích môn học Mỹ thuật.

3.3 Khó khăn:

- PHHS chưa thực sự quan tâm tới việc học của con ở môn Mỹ thuật, chưa đầu tư đủ cho con sách vở, đồ dùng học tập môn Mỹ thuật.
- Một số học sinh chưa hứng thú học tập môn Mỹ thuật dẫn đến lười học, ý thức học tập kém...
- Chưa có phòng chức năng cũng gây khó khăn cho giáo viên di chuyển đồ dùng từ lớp này sang lớp khác, cũng như bảo quản sản phẩm của học sinh.

3.4. Nguyên nhân:

- Một số phụ huynh còn có quan niệm coi môn Mỹ thuật là môn học phụ nên chưa coi trọng kết quả của giáo viên chuyên môn, sự thiếu quan tâm mua sắm đồ dùng học vẽ cho con em. Điều đó ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng dạy học của giáo viên và gây cho các em gây sự chán nản, không tự tin trong thực hành. Hơn nữa, môn học này thường học xen kẽ với các môn như Toán, Tiếng Việt... nên thời lượng của các tiết học không liên mạch, điều này làm dãn đoạn tư duy liên mạch, ý tưởng của các em. Và đó cũng là một việc khó để người giáo viên mỹ thuật khai thác được hết những trí tưởng tượng trong các thiên tài ấy.
- Một số học sinh chưa hiểu hết vai trò của từng môn học trong nhà trường, chưa coi trọng môn Mỹ thuật.
- Cơ sở vật chất nhà trường đang xuống cấp và dnag trong gia đoạn chuẩn bị cải tạo sửa chữa, phòng học còn thiếu.
- Sự phối hợp giữa GV bộ môn và GVCN cũng như các đoàn thể trong nhà trường còn chưa tốt.

Trước thực trạng trên làm thế nào để giúp cho học sinh có ý thức, có hứng thú hơn khi tham gia vào quá trình học tập của môn đạt kết quả cao. Tôi đã tiến hành khảo sát, thăm dò ở học sinh xem có bao nhiêu em thích học vẽ và không thích học vẽ, để tìm ra giải pháp khắc phục.

- **Khảo sát đầu năm:**

Tổng số học sinh	Học sinh rất thích vẽ.		Học sinh thích vẽ		Học sinh chưa thích vẽ	
	SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
532	86	16	425	80	21	4

Qua kết quả khảo sát và những nguyên nhân trên cho thấy nhất thiết ta phải cải tiến phương pháp cũng như hình thức dạy học,... cần thực hiện một số giải pháp sau nhằm hình thành một số hình thức học tập giúp các em phát huy được tính tập thể, phối hợp cùng suy nghĩ, cùng làm việc, tranh luận, thảo luận để có cùng hướng giải quyết vấn đề một cách hiệu quả, cụ thể hóa tính yêu cầu bài học. Chúng ta cần có sự tác động đúng hướng bằng các phương pháp dạy học tích cực thì mới tạo được tiền đề cho các bước phát triển hoạt động sáng tạo tiếp theo của

học sinh. Đảm bảo sự tiến bộ qua từng ngày, từng tuần, từng tháng, từng kì, từng năm.

3.5. Đề xuất giải pháp

- Giải pháp thứ 1: Bồi dưỡng lòng say mê và hứng thú học môn mỹ thuật.
- Giải pháp thứ 2: Hướng dẫn cách vẽ theo từng đối tượng học sinh.
- Giải pháp thứ 3: Tổ chức trò chơi gây hứng thú trong dạy học Mỹ thuật.
- Giải pháp thứ 4: Hướng dẫn học sinh sử dụng màu hiệu quả.
- Giải pháp thứ 5: Tạo sân chơi bổ ích cho học sinh.
- Giải pháp thứ 6: Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy môn Mỹ thuật.
- Giải pháp thứ 7: Khuyến khích tạo hình 3D
- Giải pháp thứ 8: Làm tốt công tác phối hợp với GVCN, GV bộ môn, PHHS
- Giải pháp thứ 9. Động viên khích lệ HS tích cực tham gia các cuộc thi vẽ tranh được phát động

4. Tổ chức thực hiện giải pháp.

1. **Giải pháp thứ 1:** Bồi dưỡng lòng say mê và hứng thú học môn Mỹ thuật.

Tôi hiểu rằng là một giáo viên nếu muốn học sinh của mình yêu thích học Mỹ thuật và có nhiều tác phẩm đẹp, thì bản thân của giáo viên phải là tấm gương cho các em. Tôi luôn giành thời gian tự bồi dưỡng năng lực chuyên môn, tôi sử dụng các tranh vẽ của mình để dạy học và thực hiện các bước vẽ hướng dẫn vẽ trực tiếp cho các em quan sát. Khi thực hiện những hoạt động này thì tôi thấy các em rất vui vẻ và hứng thú, tôi nhìn thấy sự chăm chú quan sát và sự ngưỡng mộ trong ánh mắt của các em, khi đó tôi đã hiểu là tôi đã truyền được cảm hứng tới học sinh của mình.

Để bồi dưỡng lòng say mê, tinh thần quyết tâm cho các em tôi kể cho các em nghe các tấm gương thực tế về các bạn khuyết tật nhưng vẫn đam mê vẽ và vẽ đẹp như: Trúc Phương, Đặng Khôi, Trần Ngọc Kũ... Ngoài ra tôi cho các em xem

tranh vẽ đạt các giải thưởng của các anh chị lớp học trước mà tôi đã dạy. Khi các em đã đạt được mục tiêu làm sao để vẽ đẹp được như cô và các anh chị, thì tôi tiếp thêm nghị lực và lòng tin cho các em bằng các lời động viên khích lệ kịp thời để giúp các em luôn có được niềm tin tuyệt đối vào khả năng của bản thân.

*** Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp:**

Việc giới thiệu, tuyên truyền sâu rộng đến với học sinh bằng nhiều hình thức khác nhau. Qua đó tạo được niềm tin và sự hứng thú của học sinh đến môn mỹ thuật.

2. Giải pháp thứ 2: Hướng dẫn cách vẽ theo từng đối tượng học sinh.

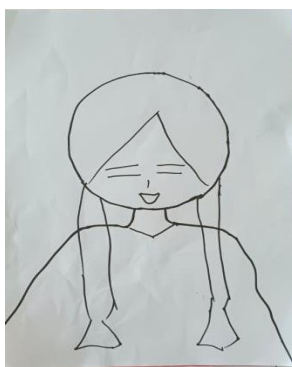
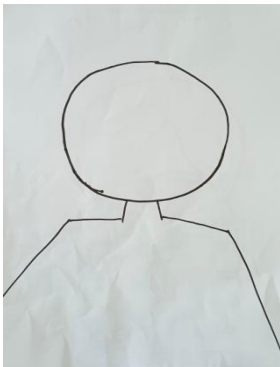
Để thực hiện biện pháp này đầu tiên khảo sát để phân loại từng nhóm học sinh như: vẽ hình tốt và chưa tốt, ...để đưa ra cách hướng dẫn phù hợp. Sau khi phân loại học sinh tôi tiến hành hướng dẫn các em thực hiện các hoạt động như sau:

Bảng thống kê đầu năm học 2023-2024:

Ngày tháng	lớp	Tổng số học sinh	Rất thích vẽ	Thích vẽ	Chưa thích vẽ
18/9/2023	1A1	30	9	15	6

- Hướng dẫn học sinh tìm, chọn hình ảnh:

Hình ảnh trong tranh vẽ chính là các hình ảnh có thật trong đời sống hằng ngày như bông hoa, chiếc lá, con người, con vật, ...Tôi cho học sinh vẽ trực quan các hình ảnh đó bằng cách tổ chức các tiết học ngoài trời, để tạo sự hứng thú cho các em. Tôi hướng dẫn các em biết cách chọn những hình đơn giản, chất lọc, cách điệu, lược bớt chi tiết rườm rà rồi đưa vào bài vẽ cho sinh động và đẹp hơn phù hợp với từng nhóm đối tượng học sinh.

Ví dụ: Lớp 1, ở chủ đề “Em vẽ chân dung bạn.” Tôi cho các em vẽ thông qua chân dung thật, ảnh chụp và đoạn video để tạo kho hình ảnh. Với nhóm vẽ hình yếu thì hướng dẫn các em lược bỏ bớt chi tiết, các em có năng khiếu thì vẽ nhiều chi tiết

Hướng dẫn cách vẽ và sắp xếp bố cục hình thông qua trò chơi:

+ Hướng dẫn các em từ đúng đến vẽ đẹp, thông qua trò chơi giúp các em hứng thú trong học tập đồng thời rèn tư duy logic và phát triển khả năng tạo hình

Ví dụ: Lớp 4, ở chủ đề “Sự chuyển động của dáng người.” Vẽ dáng người thì các em dùng những hình cơ bản nào? Sau đó các em thực hiện: hình tròn, vuông, tam giác có thể làm đầu; hình chữ nhật, vuông, tam giác làm thân; chữ nhật dài làm tay chân,... Từ đó hình thành cách vẽ cho mình.

+ Hướng dẫn các em cách sắp xếp bố cục hình ảnh chính phụ phù hợp cân đối với giấy.

Ví dụ: Lớp 5, ở chủ đề “Chân dung tự họa” đưa ra một tranh có hình nhỏ, một tranh có hình quá to, tranh có hình lệch qua một bên, ... yêu cầu các em chọn hình nào thấy thuận mắt. Từ đó các em nhận ra được cách sắp xếp bố cục sao cho cân đối.

Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp: Không áp đặt cách vẽ cho học sinh, để các em tự do sáng tạo hình vẽ của mình. Các em có thể tiếp cận theo nhiều cách vẽ khác nhau.

3. Giải pháp 3: Tổ chức trò chơi gây hứng thú trong dạy học Mỹ thuật. Trò chơi là một hoạt động không thể thiếu được của con người ở mọi lứa tuổi. Là một hoạt động vui chơi của trẻ mang tính giáo dục: giáo dục đạo đức, giáo dục tính kiên trì, , khéo léo, hợp tác, ứng xử thông minh, quyết đoán,..giúp cho học sinh “ Học vui - vui học”, “Học mà chơi- chơi mà học” một cách hứng thú và bổ ích.

Muốn tổ chức trò chơi, giáo viên cần phải nghiên cứu kỹ mục tiêu từng chủ đề, xem những nội dung mới, quan trọng trong giờ dạy để từ đó tổ chức trò chơi cũng cố kiến thức. Tùy vào từng nội dung chủ đề, giáo viên nên tập trung vào nội dung trọng tâm mà tổ chức trò chơi, không chơi một cách tràn lan thường chơi vào đầu tiết hoặc cuối tiết học.

Ví dụ: Chủ đề 1. “Chân dung tự họa.”

Để tạo hứng thú cho học sinh, đầu tiết tôi tổ chức trò chơi; “ Họa sĩ mù.”

Giáo viên vẽ hai bức chân dung.

Chia lớp làm 2 đội, mỗi đội khoảng 4 học sinh cho học sinh quan sát khoảng 1 phút sau đó bịt mắt học sinh lại .

Khi nghe hiệu lệnh của giáo viên, lần lượt từng học sinh của mỗi đội lên vẽ các bộ phận của gương mặt, đội nào vẽ đúng , nhanh và đẹp sẽ thắng.

**** Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp:***

Như vậy sử dụng trò chơi trong dạy học Mĩ thuật cho kết quả rất tốt. Trò chơi gây được hứng thú học tập cho các em, phát huy được trí thông minh, sáng tạo, tinh thần tập thể cho các em, khơi gợi trí tò mò, ham hiểu biết ,...từ đó yêu thích môn học, chất lượng học tập được nâng cao một cách rõ rệt.

4. Giải pháp thứ 4: Hướng dẫn học sinh sử dụng màu hiệu quả.

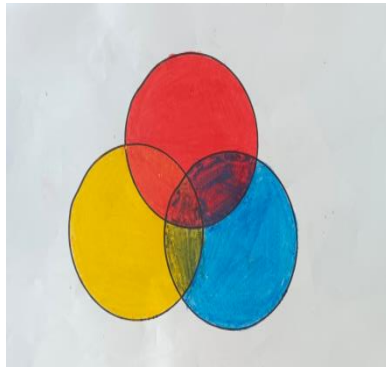
Để bức tranh thêm sinh động và đẹp hơn thì màu sắc trong tranh phải phong phú và có đậm nhạt học sinh cần biết cách sử dụng màu một cách hiệu quả. Để đạt được điều đó thì tôi đã hướng dẫn học sinh cách lựa chọn loại màu phù hợp, phương pháp pha trộn màu, một số kĩ thuật vẽ màu sáp như sau:

- Hướng dẫn học sinh lựa chọn màu phù hợp với học sinh:

Đa số các em sử dụng sáp màu và chì màu, có một số loại màu tô không ăn giấy dẫn đến bài vẽ không đạt được hiệu quả như mong muốn, ảnh hưởng đến sự sáng tạo của học sinh. Do đó ngay từ cuối năm học trước và đầu năm học này tôi kết hợp với giáo viên chủ nhiệm trong buổi họp phụ huynh để hướng dẫn chọn màu phù hợp. Lựa chọn màu sáp phù hợp giúp các em sáng tạo tốt và hứng thú hơn trong giờ học Mĩ thuật.

- Hướng dẫn phương pháp pha trộn màu:

Cách pha trộn màu sáp không giống cách pha trộn của màu bột hay màu nước mà sử dụng kỹ thuật tô chồng màu lên nhau hoặc kết hợp với kỹ năng chà màu để trộn lẫn các màu lại với nhau. Vẽ đều tay, mịn, không chườm ra ngoài.

Ví dụ: Tôi cho học sinh thực hành trên giấy A4. Các em tự vẽ hình quả cam, hình chiếc lá, hình quả cà tím...

Bước 1: Dùng bút màu vàng vẽ một lượt kín hình, rồi dùng bút màu đỏ vẽ lại một lượt trên kín hình quả cam cho một sản phẩm quả cam có màu da cam.

Bước 2: Dùng bút màu vàng vẽ một lượt kín hình, rồi dùng bút màu lam vẽ lại một lượt kín hình chiếc lá cho một sản phẩm chiếc lá màu xanh lục.

Bước 3: Dùng bút màu lam vẽ một lượt kín hình, rồi dùng bút màu đỏ vẽ lại một lượt kín hình quả cà - cho một sản phẩm quả cà màu tím.

- *Hướng dẫn một số kỹ thuật vẽ màu sáp:*

Ngoài các kỹ thuật đã được học từ những lớp trước tôi hướng dẫn thêm cho các em các kỹ thuật: Di màu, chà màu, vẽ đậm - nhạt, tạo nét, kết hợp giữa màu sáp và màu bút lông, hay các chất liệu khác để các em thỏa sức sáng tạo.

Tôi quan sát thấy các em vẽ màu ngày một tốt hơn, và thích thú hơn trong giờ học Mỹ thuật

***Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp:**

Phải giúp học sinh lựa chọn được màu phù hợp, nắm vững cách tô màu và cách pha màu thì màu sắc trong bài vẽ sẽ đẹp hơn.

5. Giải pháp thứ 5: Tạo sân chơi bổ ích cho học sinh.

Để tạo ra một sân chơi bổ ích cho học sinh tôi tổ chức các hoạt động như:

- Thành lập câu lạc bộ Mỹ thuật:

Để các em thỏa thích đam mê sáng tạo không bị gò bó thời gian trong tiết học, chủ đề bài học, không hạn chế về chất liệu màu, sinh hoạt mỗi tuần một lần vào thứ bảy.

Ví dụ: Vào giờ học tôi đưa ra chủ đề “dịch bệnh hiện nay” sau đó Thầy và trò cùng trao đổi một số biện pháp phòng chống dịch, những hình ảnh đẹp trong mùa dịch, ...hướng dẫn cho các em cách vẽ, cho các em thực cô trò cùng phân tích đánh giá bài và đưa ra các câu thông điệp để tuyên truyền phòng chống dịch.

- Tổ chức các cuộc thi vẽ:

Tôi kết hợp với Tổng phụ trách làm một kế hoạch trình BGH để tổ chức các cuộc thi vẽ tranh theo các chủ điểm từng tháng cho các em học sinh. Ví dụ như: Nhớ ơn thầy cô giáo, phòng chống bạo lực gia đình, bạo lực học đường. Vẽ tranh chủ đề ngày Tết....

Những hình ảnh này được chụp lại gửi lên trang web của trường để tạo thêm động lực và hứng thú cho các em.

*** Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp:**

Những bài vẽ của học sinh nên giữ lại và tổ chức triển lãm tranh cấp trường để tạo thêm hứng thú cho các em.

6. Giải pháp thứ 6: Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy môn Mỹ thuật

Với bản thân tôi qua nhiều năm giảng dạy, tôi thấy được việc ứng dụng công nghệ thông tin vào môn Mỹ thuật rất hiệu quả như: Giáo viên không phải hoạt động nhiều như khi dạy bằng bảng, mà giáo viên có thể dạy bằng giáo án điện tử để giúp học sinh có sự thích thú, say mê với tiết dạy vì có rất nhiều hình ảnh phong phú, đa dạng và đẹp mắt tạo được sự chú ý cho học sinh nên bài vẽ của học sinh rất hiệu quả.

*** Kinh nghiệm rút ra từ giải pháp:**

Nên ứng dụng công nghệ thông tin một cách linh hoạt trong từng hoạt động, ở phần hướng dẫn cách vẽ giáo viên nên vẽ trực tiếp kết hợp ứng dụng công nghệ thì sẽ thu hút học sinh hơn.

7. Giải pháp thứ 7: Khuyến khích sáng tạo trong tạo hình 3D

Có một số em không có khiếu vẽ tranh nhưng lại tạo hình 3D rất khéo léo và tỉ mỉ. Chúng ta cần tạo mọi điều kiện để các em phát huy hết sở trường sẵn có bằng cách hướng dẫn các em nắm được cách tạo hình 3D như thế nào là đúng, nhanh và sản phẩm tạo ra lôi cuốn được người xem. Tiếp theo cho các em quan sát các mô hình 3D khác nhau sẽ làm cho các em dễ khơi gợi trong các em sự thích thú, mong muốn được tự tay tạo ra sản phẩm mà mình thích. Nên tạo hình 3D một cách linh hoạt trong từng hoạt động, ở phần dặn dò chuẩn bị đầy đủ vật liệu để tạo hình; hướng dẫn cách tạo hình 3D và nên giữ lại sản phẩm và tổ chức triển lãm tranh cấp trường để tạo thêm hứng thú cho các em.

8. Giải pháp thứ 8: Làm tốt công tác phối hợp với GVCN, GV bộ môn, PHHS

Để góp phần nâng cao kết quả học tập môn Mỹ thuật ở tất cả các khối lớp, trong cuộc họp đầu năm tôi đã báo cáo với BGH về công tác phối hợp, trong hội nghị PHHS đầu năm tôi có nhờ GVCN triển khai trong cuộc họp về vai trò của các môn chuyên biệt đặc biệt là môn MT, triển khai về các sách vở, đồ dùng học tập cần có của môn MT, về việc giám sát, nhắc nhở con ý thức tập môn MT, đặc biệt tôi thường xuyên trao đổi với GVCN về việc học tập của các em trong đó quan tâm nhiều hơn tới các em chưa ngoan, học chưa tốt để phối hợp giúp các em tiến bộ.

9. Giải pháp thứ 9: Động viên khích lệ HS tích cực tham gia các cuộc thi vẽ tranh được phát động

Trong năm học 2023-2024 có rất nhiều cuộc thi vẽ tranh được phát động, như (Chiếc ô tô mơ ước, Chống bạo lực gia đình và học đường, 70 năm chiến thắng Điện Biên Phủ, Hà Nội trong em...). Với mỗi cuộc thi, tôi luôn triển khai kịp thời tới các lớp và các PHHS để các PHHS và các em nắm được tinh thần phối hợp thực hiện. Bên cạnh đó, trong các buổi sinh hoạt CLBMT, tôi chú trọng giành thời gian cho hướng dẫn giúp đỡ các em trong việc xây dựng ý tưởng, vẽ phác họa, tô màu, xé dán, in, tạo hình 2D 3D....

5. Kết quả thực hiện:

Sau khi thực hiện giải pháp tôi thấy chất lượng học tập học kì 1 của các em học sinh trường tiểu học Phú Đông đã được nâng cao rõ rệt hơn so với những năm trước. Sau khi trải nghiệm phương pháp mới và vận dụng hình thức tổ chức hoạt động nhóm trong tiết mỹ thuật tôi thấy chất lượng học tập học kì 1 của các em đã được nâng cao rõ rệt hơn so với những năm trước. Học sinh đã được vẽ cùng nhau, các nhóm tư duy cùng nhau suy nghĩ cùng thảo luận gây hứng thú học tập tạo sản phẩm của nhóm phong phú, đa dạng về hình ảnh màu sắc, sản phẩm có quy mô hơn.

Kết quả như sau:

Tổng số học sinh	Say mê học vẽ		Thích học vẽ		Không thích vẽ	
	SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
532	330	63	202	37	00	00

5.1 Hiệu quả về khoa học:

Qua kết quả trên cho thấy số liệu đã có sự thay đổi rõ rệt và vượt trội. Kết quả còn thể hiện hiệu quả của biện pháp dạy học Mỹ thuật mới thật sự tạo nên sự hứng thú và say mê học môn Mỹ thuật. Việc áp dụng thành công giải pháp: ***“Một số biện pháp nâng cao hứng thú học tập môn Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực của học sinh trường Tiểu học Phú Đông”*** còn mang lại cho tôi thêm niềm tin tưởng ở sự nỗ lực của bản thân, tạo động lực để tôi luôn cố gắng thay đổi, sáng tạo trong dạy học.

5.2 Hiệu quả về kinh tế

Hiệu quả kinh tế trực tiếp của sáng kiến này rất khó đánh giá định lượng cụ thể, tuy nhiên có thể chỉ ra một số lợi ích kinh tế trực tiếp như sau: không phải mua sắm đồ dùng dạy học, sáng kiến chỉ ra phương pháp khám phá kiến thức bằng hình thức trải nghiệm của học sinh, xây dựng, hình thành kiến thức mới một cách chủ động nhớ lâu và kỹ để học sinh thực hiện bài tập sáng tạo sản phẩm tốt hơn. Giáo viên không phải mất thời gian hướng dẫn mà học sinh vẫn hiểu sâu kiến thức của bài, bên cạnh đó, là những hiệu quả gián tiếp lâu dài về mặt kinh tế như nâng cao hiệu suất công việc của giáo viên, giúp học sinh có hứng thú hơn với môn học và nghiên cứu các môn học khác...

5.3 Hiệu quả về xã hội:

Với những lợi ích của biện pháp mang lại, đó chính là nhờ sự quan tâm của BGH nhà trường, của đồng nghiệp và sự phối hợp hỗ trợ từ phụ huynh đã góp phần nâng cao chất lượng trong giảng dạy nói chung và nâng cao chất lượng môn mỹ thuật nói riêng. Qua kết quả khảo sát và những nguyên nhân trên cho thấy nhất thiết ta phải cải tiến phương pháp cũng như hình thức dạy học,... cần thực hiện một số giải pháp sau nhằm hình thành một số hình thức học tập giúp các em phát huy được tính tập thể, phối hợp cùng suy nghĩ, cùng làm việc, tranh luận, thảo luận để có cùng hướng giải quyết vấn đề một cách hiệu quả, cụ thể hóa tính yêu cầu bài học. Chúng ta cần có sự tác động đúng hướng bằng các phương pháp dạy học tích cực thì mới tạo được tiền đề cho các bước phát triển hoạt động sáng tạo tiếp theo của học sinh. Đảm bảo sự tiến bộ qua từng ngày, từng tuần, từng tháng, từng kì, từng năm.

6. Tính khả thi

- Đề tài được áp dụng trong môn mỹ thuật, khối 1, 2, 3, 4, 5.
- Đối tượng nghiên cứu: Học sinh và giáo viên ở đơn vị trường Tiểu học. Tôi thấy giải pháp mình đưa ra đạt hiệu quả cao vì thế tôi mạnh dạn tiếp tục áp dụng biện pháp này cho các lớp trong năm học này và những năm học tới. Tôi đã chia sẻ với đồng nghiệp trong trường áp dụng cho các môn còn lại và mang lại hiệu quả. Đồng thời được đồng nghiệp giáo viên trong tổ Mỹ thuật và áp dụng và nhân rộng một số trường toàn huyện;

7. Thời gian thực hiện SKKN

Đề tài nghiên cứu từ ngày 09 tháng 09 năm 2022, và áp dụng trong năm học 2023 – 2024

9. Kinh phí thực hiện:

Học sinh có một số dụng cụ học tập được cấp, và tận dụng vật liệu tái chế. Cá nhân học sinh tự túc.

III. KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ VÀ ĐỀ XUẤT

1. Kết luận và bài học kinh nghiệm:

Môn Mỹ thuật là môn nghệ thuật, được áp dụng vào trường tiểu học, đây không phải chúng ta đào tạo học sinh thành họa sĩ, mà đây là chúng ta truyền thụ cho học sinh một số kiến thức cơ bản ban đầu về thẩm mỹ, tư duy sáng tạo, cách nhìn nhận, cách suy nghĩ. Đó là nền tảng cho các em học ở cấp II, cũng là nền tảng sau này các em học những ngành nghề có mang tính chất mỹ thuật như thiết kế thời trang, kỹ sư xây dựng, kỹ sư kiến trúc

Vậy là người thầy giáo dạy môn mỹ thuật phải có trình độ chuyên môn nhất định, phải hiểu rõ tâm lý học sinh, phải biết dẫn dắt khơi gợi trí tưởng tượng, tránh áp đặt các em về ý của mình, phải tôn trọng ý tưởng học sinh.

Biết chọn thời điểm thích hợp, để khuyến khích và động viên học sinh, phải tạo lòng ghép trò chơi và giáo dục môi trường vào tiết dạy với nhiều hình thức và nội dung phong phú theo từng quy trình học.

Giáo viên phải có quyết tâm với nghề, có trách nhiệm với giờ dạy của mình, giảng dạy phải có sự đầu tư suy nghĩ, tìm ra phương pháp mới giúp học sinh đóng vai trò “chủ động” tìm tòi, sáng tạo, giáo viên đóng vai trò “chủ đạo”.

Luôn nâng cao trình độ chuyên môn nhằm nắm bắt kịp thời và chú ý đổi mới phương pháp ngày càng hiện đại, khắc phục lối dạy chay.

Luôn có học hỏi, trao đổi kinh nghiệm của đồng nghiệp để hiểu rõ thêm cái mới, cái đẹp, nhằm nâng cao trình độ một ngày một tiến.

Qua các biện pháp ” *Một số biện pháp nâng cao hứng thú học tập môn Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực của học sinh*” thì giáo viên phải là người có tâm huyết nghề nghiệp cao, yêu thương học sinh, yêu nghề, luôn luôn nghiên cứu và học hỏi nhiều kinh nghiệm để phát huy nghiệp vụ ngày càng cao.

2. Kiến nghị , đề xuất:

Để cho việc dạy và học môn Mỹ thuật tôi mong các cấp lãnh đạo quan tâm hơn nữa đến việc giảng dạy bộ môn này và tôi có một số kiến nghị sau:

- Nhà trường cần: Tổ chức nhiều buổi triển lãm tranh cấp trường. Nhằm giúp các em có nhiều sân chơi vào hứng thú hơn với môn Mỹ thuật. Cấp phòng chức năng theo đặc thù của môn học cho giáo viên mỹ thuật.

- Bộ GD-ĐT cần cấp một số đồ dùng dạy phân môn Mỹ thuật cần thiết.

- Phụ huynh cần quan tâm đến con em mình nhiều hơn, sát thực hơn đối với việc học Mỹ thuật của các em. Cụ thể là đồ dùng học tập của các em.

- Giáo viên phải có lòng nhiệt tình, tâm huyết với chuyên môn. Phải thường xuyên sưu tầm học hỏi kinh nghiệm cũng như mạnh dạn áp dụng phương pháp mới.

Trên đây là một số sáng kiến nhỏ của tôi về việc áp dụng một số giải pháp đổi mới nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy môn Mỹ thuật ở trường tiểu học mà

tôi đã mạnh dạn viết thành sáng kiến nhằm đưa ra một số giải pháp mới để đồng nghiệp bộ môn cùng tham khảo và xây dựng. Rất mong sự góp ý, đánh giá của hội đồng giám khảo các cấp để đề bản thân tôi có thêm nhiều kinh nghiệm áp dụng trong quá trình giảng dạy, đạt hiệu quả cao hơn và tôi cũng hy vọng với kết quả đạt được ở trên sẽ góp phần nhỏ bé nâng dần chất lượng dạy và học của nhà trường ngày một tốt hơn. Tôi xin chân thành cảm ơn!

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN:

Phú Đông, ngày 09 tháng 05 năm 2024

Nguyễn Khắc Đoàn

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Phương pháp giảng dạy Mỹ thuật (*Nhà xuất bản Giáo dục*)
- Thiết kế bài giảng Mỹ thuật lớp 1; 2; 3; 4; 5 (*Nhà xuất bản Văn Hoá*)
- Sách giáo khoa Mỹ thuật lớp 1 (Bộ sách Cánh diều)
- Sách giáo viên Mỹ thuật lớp 1 (Bộ sách Cánh diều)
- Sách giáo khoa Mỹ thuật lớp 2 Bộ sách Cánh diều)
- Sách giáo viên Mỹ thuật lớp 2 (Bộ sách Cánh diều)
- Sách giáo khoa Mỹ thuật lớp 3 (Bộ sách Chân trời sáng tạo)
- Sách giáo viên Mỹ thuật lớp 3 (Bộ sách Chân trời sáng tạo)
- Sách giáo khoa Mỹ thuật lớp 4 (Bộ sách Chân trời sáng tạo)
- Sách giáo viên Mỹ thuật lớp 4 (Bộ sách Chân trời sáng tạo)
- Sách Học Mỹ thuật 5 (*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam*)
- Sách Dạy Mỹ thuật lớp 5 (*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam*)
- Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên Tiểu học
- Giáo trình Mỹ thuật (*Nhà xuất bản Đại học sư phạm.*)

PHỤ LỤC

NỘI DUNG	TRANG
PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Lý do chọn đề tài.	1
2. Mục tiêu của đề tài.	1
3, Đối tượng nghiên cứu: 4. Phương pháp nghiên cứu: 5. Phạm vi nghiên cứu thời gian cứu:	2
PHẦN II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN	3
1. Cơ sở lý luận.	3
2. Cơ sở thực tiễn	5
3. Khảo sát thực trạng ban đầu.	5
3.1. Đặc điểm chung.	5
3.2 Thuận lợi. 3.3 Khó khăn. 3.4. Nguyên nhân.	6
3.5. Đề xuất giải pháp 4. Tổ chức thực hiện giải pháp.	7
5. Kết quả thực hiện: 5.1 Hiệu quả về khoa học: 5.2 Hiệu quả về kinh tế. 5.3 Hiệu quả về xã hội:	14 15 15
6. Tính khả thi. 7. Thời gian thực hiện SKKN. 8. Kinh phí thực hiện.	15 16
III. KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ VÀ ĐỀ XUẤT	
1. Kết luận và bài học kinh nghiệm. 2. Kiến nghị , đề xuất.	17

NHỮNG HÌNH ẢNH MINH HỌA SẢN PHẨM CỦA HỌC SINH

Bài vẽ của Chu Minh Khoa lớp 1A1

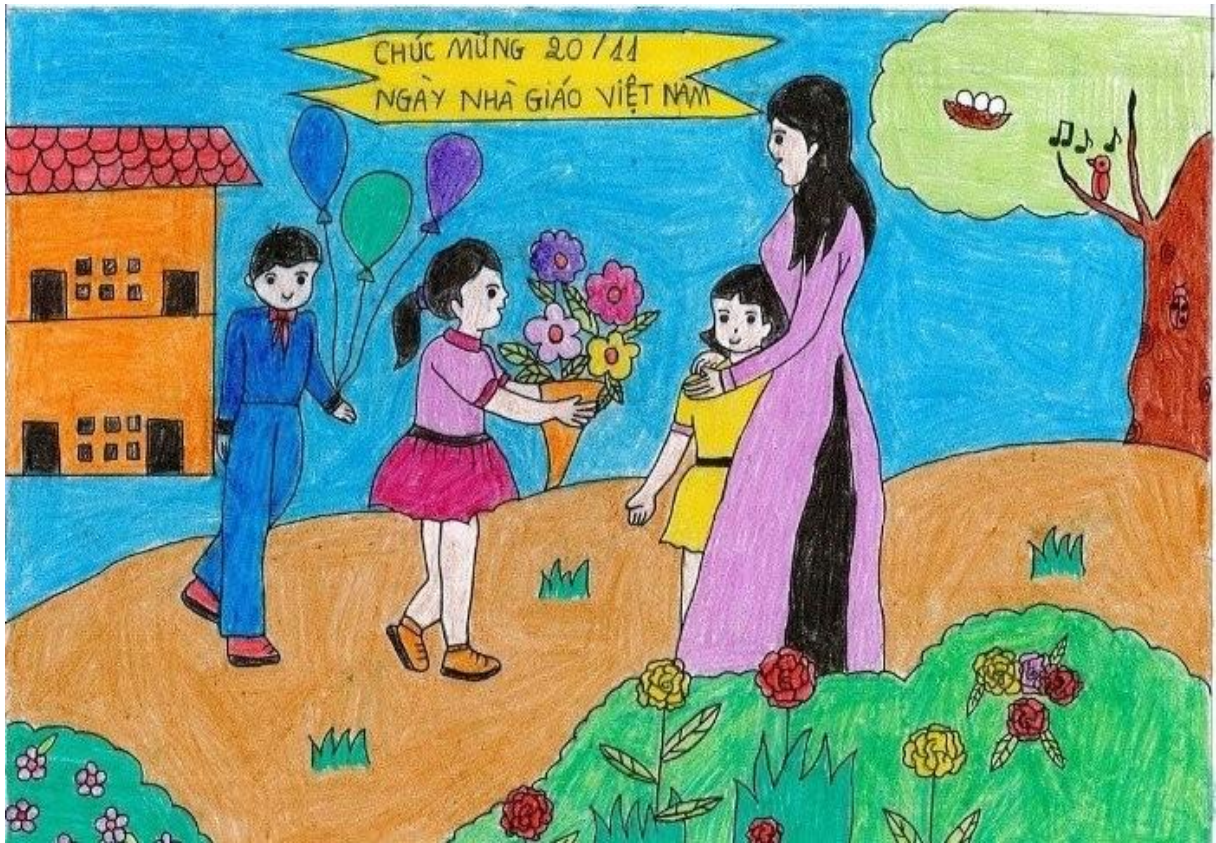
Bài vẽ của Nguyễn Thùy Trang lớp 2A3

Bài vẽ của Chu Hải Đăng lớp 4A3

Bài vẽ của Hoàng Yến lớp 4A2

Bài vẽ của Chu Minh Khoa lớp 1A1

Sản phẩm của nhóm 1 lớp 5A3

Bài vẽ của Chu Hoàng Song An lớp 4A3

Bài vẽ của Phùng Hoàng Việt Anh lớp 5A3